

B: 28.06.2011

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Dr. Roza Marcu

"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

[Redacted]
Direcția legislație documentare și contencios
Serviciul legislație documentare

[Redacted]
Nr. 16033/1154/2011

Secretar general
Judecător Roza Marcu

PUNCT DE VEDERE

*referitor la anteproiectul de lege privind asigurarea practicii judiciare unitare,
elaborat de o echipă de cercetare din cadrul Universității Nicolae Titulescu*

O echipă de cercetare din cadrul Universității Nicolae Titulescu a înaintat Consiliului Superior al Magistraturii, un anteproiect de lege privind asigurarea practicii judiciare unitare, elaborat în baza unei documentări referitoare la modul în care diferitele sisteme de drept reglementează acest aspect.

Se arată că echipa de cercetare a realizat un examen selectiv din toate materiile în care există practică judiciară neunitară, a organizat dezbateri având ca temă necesitatea unificării practicii judiciare, la care au participat raportori din mai multe state, anteproiectul de lege înglobând rezultatele unei cercetări care a luat în considerare atât specificul sistemului dreptului românesc, cât și elementele de drept comparat.

Analizând anteproiectul de lege, se observă că acesta este structurat pe două capitole, Capitolul I fiind consacrat **recursului în interesul legii** iar Capitolul II, **hotărârii prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept**.

În ceea ce privește reglementarea recursului în interesul legii, analiza comparativă, pe de o parte, a prevederilor anteproiectului, iar pe de altă parte, a

1

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

prevederilor legale în vigoare și a prevederilor noului Cod de procedură civilă, evidențiază o serie de diferențe.

Diferențele substanțiale observate sunt următoarele:

1. Articolul 1 din anteproiect prevede obligația de a solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești, **inclusiv în cazul lacunelor legislative**, precizare care nu se regăsește nici în reglementarea actuală, nici în noul Cod de procedură civilă.

De asemenea, se poate solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prealabilă, **inclusiv în cazul lacunelor legislative**, ipoteză neprevăzută de noul Cod de procedură civilă care reglementează o astfel de procedură.

2. Se observă că, în timp ce, *de lege lata* și potrivit noului Cod de procedură civilă, Înalta Curte de Casație și Justiție poate fi sesizată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și de Avocatul Poporului, anteproiectul prevede că solicitarea poate fi adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție **numai de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la sesizarea întemeiată a colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiilor de conducere ale curților de apel sau Avocatului Poporului**, instituindu-se astfel un filtru în etapa anterioară sesizării instanței supreme.

3. Un element de noutate instituit prin anteproiect constă în **reglementarea conținutului cererii de recurs în interesul legii**, cu mențiunea că aceasta trebuie să cuprindă **soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea acestora și/sau, după caz, jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții**

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, opiniile doctrinare relevante, precum și soluția propusă.

4. O altă prevedere importantă cu caracter de noutate se regăsește la art. 8 din anteproiect și constă în reglementarea **încetării sau modificării efectelor deciziei pronunțate în interesul legii.**

Astfel, pe de o parte, este reglementată **situația abrogării sau a declarării neconstituționalității, modificarea totală a conținutului dispoziției legale care a generat interpretările diferite ori înlăturarea lacunei legislative**, prevăzându-se expres că aceste cazuri **atrag de drept încetarea efectelor deciziei** prin care a fost soluționat recursul în interesul legii.

Pe de altă parte, este avut în vedere cazul **modificării parțiale a dispoziției legale** care a generat interpretările diferite, instituindu-se **obligația procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție de a sesiza deîndată instanța supremă cu propunerea de modificare a deciziei sau, după caz, de constatare a încetării efectelor.**

Prevederi identice sunt instituite și în ceea ce privește procedura pronunțării hotărârilor prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept – art. 17 din anteproiect.

5. Anteproiectul prevede **participarea procurorului la ședința de judecată, în procedura de pronunțare a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept**, prevedere care nu se regăsește în procedura similară reglementată de noul Cod de procedură civilă.

Alte aspecte, de detaliu, care diferențiază anteproiectul de reglementările în vigoare, precum și de cele din noul Cod de procedură civilă, sunt următoarele:

- anteproiectul nu prevede ipoteza, reglementată *de lege lata*, în care solicitarea

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

adresată Înaltei Curte de Casație și Justiție de a se pronunța asupra problemelor de drept soluționate diferit de instanțe de face de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, **la cererea ministrului justiției;**

- în ceea ce privește reglementarea condițiilor de admisibilitate, se precizează că este necesară dovada că problema de drept respectivă a fost soluționată în mod diferit **prin cel puțin două hotărâri judecătorești definitive;**

- se prevede desemnarea **unui singur judecător raportor, față de 3 judecători raportori în noul Cod de procedură civilă, respectiv de unul sau mai mulți în reglementarea actuală** (după cum problema de drept prezintă interes pentru una, două sau mai multe secții ale instanței supreme); **prevederi identice în ceea ce privește judecătorul raportor se regăsesc și în Capitolul II, consacrat hotărârii prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept;**

- raportul cuprinde, printre altele, **jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție și doctrina relevantă în materie;**

- se precizează că proiectul motivat al soluției propuse se întocmește **separat** de judecătorul raportor;

- recursul în interesul legii se susține **numai de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție** (sau de procurorul desemnat), ca urmare a faptului că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se poate face numai de acesta;

- anteproiectul vorbește despre **sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție**, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei probleme de drept, și nu despre **sesizarea unei secții a Înaltei Curți de Casație și Justiție**, așa cum se prevede în noul Cod de procedură civilă.

Întrucât nu se precizează scopul pentru care anteproiectul a fost înaintat Consiliului Superior al Magistraturii, propunem să se analizeze oportunitatea

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

transmiterii acestuia Ministerului Justiției, spre analiză.

*Propunem analizarea prezentului punct de vedere în Comisia nr. 1 –
Independența justiției și cooperare interinstituțională*

Avizat,
Director
Judecător Constantin Nicolae

Șef Serviciu
Judecător Andreea Uzlău

Întocmit,
Judecător Carina Podaru
2 ex. / 25.06.2011

DLAC
Rog pd v. ce va fi
prezenta Comisiei nr. 1.

CĂTRE,

17/16033/14.06.11
17.06.11/36/24

Universitatea "NICOLAE TITULESCU"
REGISTRATURA
Nr. 1226
9 Luna 06 2011

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
DOMNULUI PREȘEDINTE – HORĂTIUS DUMBRAVĂ

Vă înaintăm un anteproiect de lege privind asigurarea practicii judiciare unitare, elaborat de o echipă de cercetare, din cadrul UNIVERSITĂȚII „NICOLAE TITULESCU”, având următoarea componență:

- Prof. univ. dr. MIHAI ADRIAN HOTCA – director de proiect;
- Conf. univ. dr. DAN LUPAȘCU – membru;
- Conf. univ. dr. MIRCEA DAMASCHIN – membru;
- Lect. univ. dr. BEATRICE ONICA-JARKA – membru.

255/2/16.06.2011

Anteproiectul de lege este rodul unor cercetări juridice întreprinse pe o perioadă de aproximativ trei ani de zile, în baza contractului de finanțare nr. 860/19.01.2009, cu titlul *UNIFORMIZAREA PRACTICII JUDICIARE ȘI ARMONIZAREA CU JURISPRUDENȚA CEDO, IMPERATIV AL INFĂPTUIRII JUSTIȚIEI. PROPUNERI LEGISLATIVE PRIVIND ASIGURAREA UNEI PRACTICI JUDICIARE UNITARE.*

În vederea elaborării proiectului, în primul rând echipa de cercetare a efectuat o documentare (materializată într-un volum publicat) referitoare la modul în care diferitele sisteme de drept reglementează problema practicii judiciare neunitare.

În al doilea rând, echipa a făcut un examen selectiv (materializat într-un volum publicat), din toate materiile în care există practică judiciară neunitară (drept penal, drept procesual penal, drept civil, drept procesual civil, drept comercial, dreptul muncii, contencios administrativ etc.), care a permis tragerea unor concluzii privind cauzele practicii judiciare neunitare.

În al treilea rând, echipa de cercetare a organizat dezbateri având ca temă necesitatea unificării practicii judiciare, dintre care una sub egida Asociației Internaționale de Drept Penal, în cadrul conferinței internaționale organizate de UNIVERSITATEA NICOLAE TITULESCU în luna aprilie 2011, la care au participat raportori (ale căror materiale urmează a fi publicate) din mai multe state (Spania, Italia, Germania, Croația, Grecia, Ungaria, Macedonia etc.).

Anteproiectul pe care-l înaintăm înglobează rezultatele unei cercetări care a luat în considerare atât specificul sistemului dreptului românesc, cât și elemente de drept comparat, fiind conștienți de teza conform căreia credibilitatea justiției se bazează, printre altele, și pe unitatea practicii judiciare, întrucât justițiabilul care știe că un alt cetățean o obținut o soluție favorabilă într-un caz similar cu al său speră în mod justificat că va avea același succes. Or, dacă la finalul procesului, deși este vorba despre o speță asemănătoare, care ridică aceleași probleme de drept, acesta pierde procesul, el nu poate înțelege faptul că aceeași lege poate avea două sau mai multe sensuri, astfel că va fi dezamăgit și va transmite dezamăgirea persoanelor cu care el intră în contact, care la rândul lor o vor răspândi în continuare.

Cu aleasă considerație,
în numele echipei de cercetare - Mihai Adrian Hotca

17.06.2011
Ana Judeașor C. Podaru
Rog pd v.
17.06.2011
Serviciul Secretariat,
Rog prezenta
vecheto

ANTEPROIECT DE LEGE
privind asigurarea practicii judiciare unitare

CAPITOLUL I

Recursul în interesul legii

Art. 1 - Scopul recursului în interesul legii și calitatea procesuală

Pentru a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la sesizarea întemeiată a colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiilor de conducere ale curților de apel sau Avocatului Poporului, are obligația să solicite Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești, inclusiv în cazul lacunelor legislative.

Art. 2 - Conținutul cererii

Cererea de recurs în interesul legii trebuie să cuprindă soluțiile diferite date problemei de drept și motivarea acestora și/sau, după caz, jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, opiniile doctrinare relevante, precum și soluția propusă.

Art. 3 - Admisibilitate

Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problema de drept care formează obiectul judecării a fost soluționată în mod diferit prin cel puțin două hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

Art. 4 - Completul de judecată

(1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, un număr de 14 judecători din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții.

(2) În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție va stabili pentru cei 20 de judecători numărul de judecători din cadrul secțiilor interesate.

(3) Judecătorii care fac parte din complet sunt desemnați aleatoriu de către președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(4) Președintele completului este președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Art. 5 - Judecătorul raportor și raportul asupra recursului în interesul legii

(1) După înregistrarea cererii, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție va desemna unul dintre judecătorii care compun completul de judecată să întocmească un raport asupra recursului în interesul legii.

(2) Judecătorul raportor nu este incompatibil.

(3) În vederea întocmirii raportului, judecătorul raportor poate solicita opinia scrisă a unor specialiști asupra problemei de drept soluționată diferit.

(4) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează și/sau, după caz, jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, doctrina relevantă în materie, precum și opinia specialiștilor consultați.

(5) Judecătorul raportor va întocmi separat proiectul motivat al soluției propusă a fi dată recursului în interesul legii.

Art. 6 - Ședința de judecată

(1) Ședința pentru judecarea recursului în interesul legii se convoacă de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu cel puțin 20 de zile înainte de data desfășurării acesteia.

(2) Odată cu convocarea ședinței se comunică fiecărui judecător o copie a raportului și a soluției propusă a fi dată recursului în interesul legii.

(3) La ședință participă toți membrii completului. Dacă unul sau mai mulți judecători sunt împiedicați, din motive obiective, să participe la ședință, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție va dispune înlocuirea, în condițiile art. 4 alin. (3).

(4) Recursul în interesul legii se susține de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta.

(5) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței.

(6) Soluția se adoptă cu votul a cel puțin două treimi din numărul membrilor completului de judecată.

(7) Nu se admit abțineri de la vot.

Art. 7 - Hotărârea asupra recursului în interesul legii

(1) Recursul în interesul legii se soluționează prin decizie.

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 8 – Încetarea sau modificarea efectelor deciziei

(1) Abrogarea, sau, după caz, declararea neconstituționalității, modificarea totală a conținutului dispoziției legale care a generat interpretările diferite ori înlăturarea lacunei legislative atrag de drept încetarea efectelor deciziei prin care a fost soluționat recursul în interesul legii.

(2) În cazul modificării parțiale a dispoziției legale care a generat interpretările diferite, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție va sesiza de îndată Înalta Curte de Casație și Justiție cu propunere de modificare a deciziei sau, după caz, de constatare a încetării efectelor. Dispozițiile art. 4-7 se aplică în mod corespunzător.

CAPITOLUL II

Hotărârea prealabilă pentru dezlegarea unei probleme de drept

Art. 9 - Cazul în care se poate solicita pronunțarea hotărârii prealabile

Dacă, în cursul judecății, până la începerea dezbaterilor, un complet de judecată investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constată că o problemă de drept de care depinde soluționarea cauzei respective a fost soluționată diferit, prin hotărâri judecătorești definitive, poate solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să rezolve de principiu acea problemă de drept, inclusiv în cazul lacunelor legislative.

Art. 10 – Sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile

(1) Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face din oficiu sau la cererea părților.

(2) Instanța este obligată să pună în discuție sesizarea din oficiu sau la cererea părților.

(3) Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și suspendarea judecății cauzei până la pronunțarea unei hotărâri prealabile se dispun prin aceeași încheiere, care nu este supusă niciunei căi de atac.

(4) Cererea pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție este scutită de timbraj.

Art. 11 – Măsuri privitoare la starea de arest

În cazul în care inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv, se aplică în mod corespunzător prevederile noului Cod de procedură penală.

Art. 12 – Admisibilitate

Sesizarea este admisibilă numai dacă se face dovada că problema de drept a fost soluționată în mod diferit prin cel puțin două hotărâri judecătorești definitive, care se depun la dosarul cauzei.

Art. 13 – Completul de judecată

(1) Sesizarea se judecă de către secția corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, completul este format din judecătorii secțiilor respective.

(3) La ședința de judecată trebuie să participe cel puțin trei pătrimi din numărul judecătorilor în funcție potrivit alin. (1) sau, după caz, alin. (2).

(4) Ședința de judecată este condusă de președintele de secție - în cazul alin. (1), sau de președintele de secție cu cea mai mare vechime la Înalta Curte de Casație și Justiție - în cazul alin. (2).

Art. 14 – Judecătorul raportor și raportul asupra sesizării

(1) După înregistrarea sesizării, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție va desemna unul dintre judecătorii care compun completul de judecată să întocmească un raport asupra sesizării.

(2) Judecătorul raportor nu este incompatibil.

(3) În vederea întocmirii raportului, judecătorul raportor poate solicita opinia scrisă a unor specialiști asupra problemei de drept soluționată diferit.

(4) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează și/sau, după caz, jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Constituționale, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, doctrina relevantă în materie, precum și opinia specialiștilor consultați.

(5) Judecătorul raportor va întocmi separat și proiectul motivat al soluției propusă a fi dată sesizării.

Art. 15 – Ședința de judecată

(1) Ședința pentru judecarea sesizării se convoacă de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, cu cel puțin 20 de zile înainte de data desfășurării acesteia.

(2) Odată cu convocarea ședinței se comunică fiecărui judecător o copie a raportului și a soluției propusă a fi dată sesizării.

(3) Ședința se desfășoară cu participarea procurorului.

(4) Sesizarea se judecă fără citarea părților, în termen de cel mult 3 luni de la data înregistrării.

(5) Soluția se adoptă cu votul a cel puțin două treimi din numărul judecătorilor care iau parte la judecată.

(6) Nu se admit abțineri de la vot.

Art. 16 – Hotărârea asupra sesizării

(1) Sesizarea se soluționează prin decizie.

(2) Decizia se motivează în cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Dezlegarea dată problemei de drept este obligatorie, inclusiv în cauza respectivă, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 17 – Încetarea sau modificarea efectelor deciziei

(1) Abrogarea, sau, după caz, declararea neconstituționalității, modificarea totală a conținutului dispoziției legale care a generat interpretările diferite ori înlăturarea lacunei legislative atrag de drept încetarea efectelor deciziei prin care a fost soluționată sesizarea.

(2) În cazul modificării parțiale a dispoziției legale care a generat interpretările diferite, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție va sesiza de îndată Înalta Curte de Casație și Justiție cu propunerea de modificare a deciziei sau, după caz, de constatare a încetării efectelor acesteia. Dispozițiile art. 13 – 16 se aplică în mod corespunzător.

Contact:
Mihai Hotca - 0728.985.303
mihaihotca@gmail.com